

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Nc/2/2019
Identifikačné číslo spisu: 6619200179
Dátum vydania rozhodnutia: 06.06.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Katarína Beniačová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6619200179.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne P. bývajúcej v G., G.Á. XX, zastúpenej Mgr. Ľudovítom Paulovičom, advokátom v Lučenci, M. Rázusa 19, proti žalovaným 1/ Z. D., bývajúcemu v G., R. XXXX/XX a 2/ Š. M., bývajúcemu v G., R. V. XXXX/X, o zaplatenie 30 000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 8 C 1/2019, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici z prejednávania a rozhodovania tohto sporu a o návrhu žalovaného 2/ na prikázanie sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. Peter Kvietok, Mgr. Janka Benkovičová a Mgr. Martin Štubniak n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania sporu dosiaľ vedeného na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 8 C 1/2019.

Návrhu na prikázanie sporu vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 8 C 1/2019 inému súdu mimo pôsobnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici n e v y h o v u j e.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom Okresným súdom Lučenec (ďalej aj „súd prvej inštancie“) pod sp. zn. 8 C 1/2019 žalovaný 2/ v rámci podaného odporu z 28. februára 2019 navrhol prikázanie sporu inému súdu tej istej inštancie mimo pôsobnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“), a to z dôvodu vhodnosti podľa § 39 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), a zároveň uplatnil námietku zaujatosti voči sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici z dôvodu, že na tomto súde pôsobia sudcovia Okresného súdu Revúca, resp. Okresného súdu Lučenec, ktorí sú alebo boli kolegovia JUDr. Michala Uhorskaiia, manžela žalobkyne.

2. Zákonní sudcovia krajského súdu senátu 12 Co JUDr. Peter Kvietok, Mgr. Janka Benkovičová a Mgr. Martin Štubniak sa k obsahu vznesenej námietky vyjadrili a zhodne uviedli, že nemajú žiadny vzťah k prejednávanému sporu, brániaci v spore nezávisle a nestranné rozhodnúť, k stranám sporu ani k ich zástupcom. Sudca JUDr. Peter Kvietok uviedol, že síce pôsobil na Okresnom súde Revúca ako sudca spoločne s JUDr. Uhorskaiiom, avšak necítil sa byť zaujatý v predmetnom spore.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Bratislave (§ 54 ods. 2 C.s.p. v spojení s čl. I § 5 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnení) preskúmal vec a posúdil opodstatnenosť námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu v zmysle § 49 ods. 1 C.s.p. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu súdu k stranám alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

- 1) k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu a rozhodnutia o spore, alebo
- 2) k stranám sporu, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere (tak pozitívnom alebo negatívnom) k nim, alebo
- 3) k zástupcom strán sporu (viď vyššie 2).

4. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh strany sporu (§ 52 C.s.p.), alebo na základe oznámenia samotného sudcu (§ 50 ods. 1 C.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie sporu nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 ods. 1 C.s.p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 48 ods. 1 Ústavy SR), treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania prideleného sporu možno skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. Pri posudzovaní týchto dôvodov (ich analýze) v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu a inštruktívnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky k danej problematike.

5. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (viď napríklad Piersack c. Belgicko). Z judikatúry ESLP a ústavného súdu možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k sporu disponuje.

6. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti namietaných sudcov, je potrebné konštatovať, že sudcovia sa necítia byť zaujatí, pretože podľa ich tvrdenia tu neexistuje žiaden vzťah (k sporu, k stranám ani k ich zástupcom), pre ktorý by bolo možné pochybovať o ich nezaujatosti. Žalovaný 2/ svoju námietku ponecháva iba vo všeobecnej rovine, bez ďalšej náležitej konkretizácie. Vyjadrenia namietaných sudcov neindikujú v tejto rovine odôvodnené pochybnosti, nepotvrdzujú tvrdenia žalovaného 2/ a tieto eliminujú vysvetlením, že strany sporu ani ich právnych zástupcov nepoznajú a sú bez pomeru k sporu.

7. Pri rozhodovaní, či uvádzané okolnosti prezrádzajú nedostatok nestrannosti sudcu (z objektívnych aspektov), a teda či tu existuje relevantná obava z nedostatku nezaujatosti vychádzal najvyšší súd z judikatúry ESLP, ktorá vyžaduje, aby sa obava z nedostatku nestrannosti zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja strany, ale podľa objektívnych symptómov - rozhodujúca je existencia objektívnych skutočností, ktoré sa ale musia preukázať.

8. Vychádzajúc z oboch uvedených hľadísk (objektívnej a subjektívnej stránky sudcovskej nezávislosti), najvyšší súd nezistil naplnenie predpokladov v zmysle § 49 ods. 1 C.s.p. zakladajúcich pochybnosti o nezaujatosti JUDr. Petra Kvietka, Mgr. Janky Benkovičovej a Mgr. Martina Štubniaka, a preto rozhodol, že ich nevyučuje z prerokovania a rozhodovania tohto sporu. Keďže najvyšší súd nevyučil zákonných sudcov, ktorí by mali vec prejednať a rozhodnúť, nerozhodoval o vylúčení ďalších sudcov.

9. Vzhľadom na obsah predmetného podania žalovaného 2/ a ním použité formulácie, najvyšší súd zároveň skúmal či sú dané skutočnosti odôvodňujúce prikázanie sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti.

10. Prikázanie (delegácia) sporu z dôvodu vhodnosti podľa § 39 ods. 2 C.s.p. predstavuje výnimku z práva účastníka občianskeho súdneho konania na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ako aj výnimku zo zákona definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu. Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti občianskeho súdneho konania alebo jeho zrýchlenia. Dôvody delegácie môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä však osobnú, zdravotnú, sociálnu či finančnú. Vzhľadom k charakteru delegácie ako výnimky zo zásady, že spor prejednáva a rozhoduje súdu, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií, musí mať však aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.

11. Najvyšší súd v danom prípade ustálil, že skutočnosti, ktorými žalovaný 2/ odôvodnil vhodnosť ním navrhovanej delegácie sporu, nevykazujú charakter takej výnimočnosti, aby bolo možné jeho návrhu vyhovieť. Žalovaný 2/ vo svojom návrhu na prikázanie veci žiadne argumenty smerujúce k opačnému názoru neuviedol a naopak sám uviedol, že požaduje prikázanie sporu z dôvodu, že manžel žalobkyne JUDr. Michal Uhorskai je v súčasnej dobe sudcom Okresného súdu Lučenec. Takáto skutočnosť však bez ďalšieho nie je (nemôže byť) okolnosťou odôvodňujúcou prikázanie veci z dôvodu vhodnosti, nakoľko by mohla byť dôvodom na prikázanie sporu podľa ustanovenia § 39 ods. 1 C.s.p. len vtedy, ak by strana sporu úspešne namietala zaujatosť všetkých sudcov súdu majúceho inak vec prejednať a rozhodnúť.

12. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v prejednávannej veci zákonné podmienky prikázania sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti v zmysle § 39 ods. 2 C.s.p. neboli splnené. Preto návrhu nevyhoviel.

13. Pre úplnosť najvyšší súd pripomína, že žalovaný 2/ dosiaľ nebol súdom prvej inštancie vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za vznesenie námietky zaujatosti vo výške 66,- eur. Bude preto úlohou súdu prvej inštancie, po vrátení mu veci na pokračovanie v konaní, vyrubiť žalovanému 2/ súdny poplatok podľa položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov za uplatnenie námietky zaujatosti.

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.